

**ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ' ΤΑΞΗΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 1 ΙΟΥΝΙΟΥ 2012
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ**

A1. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τα παρακάτω αποσπάσματα:

Tu hominem investiga, quaeso, summaque diligentia vel Romam mitte vel Epheso rediens tecum deduc. Noli spectare quanti homo sit. Parvi enim preti est, qui tam nihili est. Sed, propter servi scelus et audaciam, tanto dolore Aesopus est adfectus, ut nihil ei gratius posit esse quam recuperatio fugitivi.

.....
Quas ego, cupidus bene gerendi et administrandi rem publicam, semper mihi proponebam. Colendo et cogitando homines excellentes animum et mentem meam conformabam. Sic enim - laudem et honestatem solum expetendo, omnes cruciatus corporis et omnia pericula mortis parvi esse ducendo - me pro salute vestra in tot ac tantas dimicationes obicere potui.

Μονάδες 40

Παρατηρήσεις

B1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις και φράσεις:

summa	: τον αντίστοιχο τύπο στον συγκριτικό βαθμό
parvi	: το επίρρημα στον υπερθετικό βαθμό
preti	: την αιτιατική ενικού
scelus	: την ονομαστική πληθυντικού
tanto dolore	: την ονομαστική ενικού
nihil	: την αφαιρετική ενικού στο ίδιο γένος
ei	: τη γενική πληθυντικού στο θηλυκό γένος
gratius	: την αιτιατική πληθυντικού θηλυκού γένους στον ίδιο βαθμό
quas	: τη δοτική ενικού στο ίδιο γένος
bene	: την αιτιατική πληθυντικού του επιθέτου στο ουδέτερο γένος του συγκριτικού βαθμού

rem	: την αφαιρετική ενικού
mentem	: τη γενική πληθυντικού
omnes	: την αφαιρετική ενικού στο ίδιο γένος
cruciatus	: την αφαιρετική ενικού.

Μονάδες 15

B2. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

investiga	: το γ' πληθυντικό πρόσωπο του μέλλοντα στην ίδια έγκλιση και φωνή
mitte	: το β' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του παρακειμένου στην ίδια φωνή
rediens	: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
deduc	: το γ' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του παρακειμένου στην ίδια φωνή
noli	: το β' ενικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα
sit	: το α' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του παρατατικού
adfectus est	: το β' ενικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
possit	: το απαρέμφατο του παρακειμένου
gerendi	: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής παρατατικού στην παθητική φωνή
administrandi	: το β' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του υπερσυντελικού στην ίδια φωνή
colendo	: την αφαιρετική του σουπίνου
proponebam	: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής υπερσυντελικού στην ίδια φωνή
conformabam	: το απαρέμφατο μέλλοντα στην παθητική φωνή
expetendo	: το α' ενικό πρόσωπο της οριστικής του συντελεσμένου μέλλοντα στην ίδια φωνή
obicere	: τη μετοχή του μέλλοντα στην ονομαστική ενικού του θηλυκού γένους.

Μονάδες 15

Γ1α. «tu hominem investiga»: να επαναδιατυπώσετε την πρόταση, ώστε να εκφράζεται απαγόρευση και με τους δύο τρόπους.

Μονάδες 4

Γ1β. «rediens»: να μετατρέψετε τη μετοχή στην αντίστοιχη πρόταση, ώστε να εκφράζει το σύγχρονο σε σχέση με το ρήμα της πρότασης, στην οποία ανήκει.

Μονάδες 2

Γ1γ. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω τύπων:

Epheso, tecum, nihili, dolore, cupidus, gerendi, tot, mortis, me.

Μονάδες 9

Γ2α. «ut nihil ei gratius possit esse quam recuperatio fugitivi»: να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης (μονάδα 1), να αιτιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής της (μονάδα 1), να δηλώσετε τη συντακτική της λειτουργία (μονάδα 1) και να δικαιολογήσετε την έγκλιση και τον χρόνο εκφοράς της (μονάδες 2).

Μονάδες 5

Γ2β. «cogitando homines excellentes» : να γίνει η γερουνδική έλξη (μονάδες 3) και να αιτιολογηθεί αν είναι υποχρεωτική (μονάδες 2).

Μονάδες 5

Γ2γ. «Quas ego, cupidus bene gerendi et administrandi rem publicam, semper mihi proponebam»: να μετατρέψετε τον ευθύ λόγο σε πλάγιο με εξάρτηση από τη φράση «Cicero dicit».

Μονάδες 5

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2012

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. Μετάφραση

(28) Αναζήτησε τα ίχνη του (ανθρώπου), σε παρακαλώ, και με την πιο μεγάλη φροντίδα είτε στείλ' τον στη Ρώμη είτε φέρ' τον μαζί σου όταν επιστρέφεις από την Έφεσο. Μη σε απασχολήσει πόσο κοστίζει ο άνθρωπος. Γιατί είναι μικρής αξίας όποιος είναι τόσο τιποτένιος. Ο Αίσωπος όμως εξαιτίας της ελεεινής πράξης και του θράσους του δούλου οργίστηκε τόσο πολύ, ώστε τίποτα δεν μπορούσε να είναι πιο ευχάριστο γι' αυτόν από την επανάκτηση του δραπέτη.

(32) Αυτές (τις εικόνες) τις έβαζα πάντα μπροστά μου ως παράδειγμα στην επιθυμία μου να διοικήσω σωστά και να διαχειριστώ την πολιτεία μας. Με το να λατρεύω και να σκέφτομαι τους έξοχους άντρες διέπληθα την ψυχή μου και το νου μου. Γιατί έτσι - με το να επιδιώκω, δηλαδή μόνο τον έπαινο και τη δόξα και με το να θεωρώ ότι όλα τα βάσανα του σώματος και όλοι οι θανάσιμοι κίνδυνοι έχουν μικρή αξία - μπόρεσα να ριχτώ σε τόσο πολλούς και τόσο μεγάλους αγώνες για τη σωτηρία σας.

B1.

summa: superiore

parvi: minime

preti: pretium

scelus: scelera

tanto dolore: tantus dolor

nihil: nulla re

ei: earum

gratius: gratiores

quas: cui

bene: meliora

rem: re

mentem: mentium

omnes: omni

cruciatu: cruciatu

B2.

investiga: investiganto

mitte: misistis

rediens: redeunt

deduc: deduxerit

noli: non vis
sit: essemus
adfectus est: adficeris
possit: potuisse
gerendi: gererentur
administrandi: administravisses
colendo: cultu
proponebam: proposuissent
conformabam: conformatum iri
expetendo: expeti(v)ero
obicere: obiectura

Γ1α

Tu hominem investiga:

Noli hominem investigare
ne investigaveris hominem

Γ1β

rediens: dum redis (χρονική μετοχή συνημμένη στο εννοούμενο υποκείμενο tu, μετοχή ενεστώτα που δηλώνει το σύγχρονο – συνεχιζόμενη πράξη)

Γ1γ

Epheso: απρόθετη αφαιρετική απομάκρυνσης από τόπο στο rediens

tecum: εμπρόθετος της συνοδείας στο deduc

nihili: γενική κατηγορηματική της αξίας στο est

dolore: αφαιρετική οργανική του μέσου στο adfectus est

cupidus: επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου στο proponebam με όρο αναφοράς το υποκείμενο ego

gerendi: γενική γερουνδίου ως συμπλήρωμα στο cupidus, γενική αντικειμενική

tot: επιθετικός προσδιορισμός στο dimicationes

mortis: γενική επεξηγηματική στο pericula

me: αντικείμενο στο απαρέμφατο obicere

Γ2α

ut nihil ei gratius possit esse quam recuperatio fugitivi: επιρρηματική συμπερασματική πρόταση που χρησιμεύει ως επιρρηματικός προσδιορισμός του αποτελέσματος στο adfectus est. Εισάγεται με τον συμπερασματικό σύνδεσμο ut nihil και επομένως είναι αρνητική (στην κύρια πρόταση υπάρχει η δεικτική αντωνυμία tanto) και εκφέρεται με υποτακτική, επειδή στα λατινικά το αποτέλεσμα θεωρείται πάντα μια υποκειμενική κατάσταση, και συγκεκριμένα με υποτακτική

ενεστώτα (possit) για το παρόν και το μέλλον, εξάρτηση από αρκτικό χρόνο (το *adfectus est*, ενώ είναι παρακείμενος, εδώ θεωρείται αρκτικός χρόνος). Υπάρχει ιδιομορφία ως προς την ακολουθία των χρόνων, γιατί το αποτέλεσμα είναι ιδωμένο τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή (συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση) και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του.

Γ2β

cogitandis hominibus excellentibus

προαιρετική γερουνδική έλξη διότι αρχικά υπήρχε απρόθετη αφαιρετική γερουνδίου με αντικείμενο σε αιτιατική: *cogitando homines excellentes*

Γ2γ

Cicero dicit eas se cupidum bene gerendi administrandi rem publicam semper sibi proponere.